AHMED BİN İSMÂİL-İ KAZVÎNÎ

Evliyânın büyüklerinden. İsmi, Ahmed bin İsmâil bin Yûsuf et-Tâlkânî el-Kazvînî olup, künyesi, Ebü'l-Hayr ve Ebü'l-Hüseyn'dir. Lakabı Radıyyüddîn'dir. 512 (m. 1118)'de, başka bir rivâyette 511 senesinde Kazvin'de doğdu. 590 (m. 1194)'de, başka bir rivâyette 589 da Muharrem ayının 19. Cum'a günü vefât etti. Şafiî mezhebi âlimlerinin büyüklerindendir. Hadîs, fıkıh, kırâat ve diğer ilimlerde derin bir ilme sahipti.

İlim öğrenmeye küçük yaşta başladı. Kazvin, Nişâbûr, Bağdad ve başka yerlere gitti. Babasından, Ebû Abdullah Muhammed bin Fadl'dan, Abdülgâfir-i Fârisî'den, Vecîh bin Tâhir'den ve başka birçok âlimden ilim öğrendi. Kendisinden de; Ebû Abdullah Muhammed bin Sa'îd, Muvaffak Abdüllatîf İbni Yûsuf, İmâm-ür-Râfi'î ve başka birçok zât ilim öğrenip rivâyette bulundu.

Ahmed bin İsmâil hazretlerinin ana dili Fârisî olmakla beraber, Arabîyi çok iyi bilirdi. Şu hâdise ondan nakledilmiştir: ilk zamanlarda zihni ve hafızası zayıf idi. İmâm-ı Muhammed bin Yahyâ hazretlerinin medresesinde bulunuyordu. İbn-i Yahyâ hazretleri âdet olarak her Cum'a günü talebelerinin ezberledikleri fıkıh bilgilerinden onları imtihan eder, kimin ne derecede olduğunu anlardı. Normal olarak imtihanı kazananları bırakır. Kazanamıyanları ise medreseden çıkarırdı. Ahmed bin İsmâil et-Tâlkânî (radıyallahü anh) bu imtihanı kazanamadı ve dolayısı ile medreseden çıkarıldı. Gece vakti medreseden çıktı. Nereye gideceğini bilemiyordu. Bir hamamın külhanında uyudu. Rü'yâsında Resûlullahı (aleyhisselâm) gördü. Peygamber efendimiz (aleyhisselâm), mübârek ağız sularından onun ağzına iki defa sürdüler ve medreseye dönmesini emir buyurdular. Tâlkânî (radıyallahü anh) Peygamberimizden aldığı bu emir üzerine tekrar medreseye döndü. Medreseye girdiğinde, geçmiş derslerin hepsinin ve daha birçok ilimlerin hafızasında bulunduğunu hissetti. Bundan sonra da hafızası, hakîkaten çok keskin ve kuvvetli oldu. Cum'a günü geldi. İmâm-ı Muhammed bin Yahyâ (radıyallahü anh) âdet olarak Cum'a namazlarını talebeleri ile beraber, zühdü ile tanınmış olan Abdurrahmân el-Ekkâfın (radıyallahü anh) İmâm olduğu câmide kılarlardı. Hep beraber câmiye gittiler. Abdurrahmân-ı Ekkâf, müctehid din imamlarımızın ba'zı mes'elelerde farklı ictihâd etmelerinin sebeblerini ve hikmetlerini anlatan hılâf ilminden ba'zı mes'eleleri anlatıyor, cemâat ise edeble dinliyordu. Tâlkânî (radıyallahü anh) diyor ki, "Bir ara, Ekkâf hazretlerinin birşeyi yanlış söylediğini farkedip i'tirâz ettim. Orada bulunan diğer ilim sahipleri bu sözün sehven söylendiğini, edebe riâyet

ederek susmamı işâret ettiler ise de, ben, yaşım küçük olduğu hâlde ve hocamın yanında çok az ders gördüğüm hâlde, diğer ilim sahiplerinin işâretlerine iltifât etmeyip i'tirâzda bulundum. Abdurrahmân-ı Ekkâf (radıyallahü anh), zâten sehven söylenmiş olan o cümleyi düzeltti ve benim i'tirâzıma mâni olmak isteyenlere de, "Onu bırakınız. Onun söylediği bu söz, kendisinden değil, ona öğretendendir (ya'nî Resûlullah efendimizdendir)." buyurdu. Orada bulunan cemâat, Ekkâf hazretlerinin bu sözünden birşey anlayamadılar. Fakat ben, onun bu sözünden kastetdiği ma'nâyı iyi anladım ve onun keşif ve kerâmet sahibi olduğunu vakînen anlamış oldum."

Devamlı ibâdet ve tâat ile meşgûl idi. Bir an Allahü teâlâdan gâfil değildi. Diğer büyük zâtlar gibi, az yemek, az uyumak ve az konuşmak, çok ibâdet etmek onun başlıca husûsiyetlerinden idi. Oruç tutmaya devam eder, bunu ihmâl etmezdi. Sâdece bir ekmek ile iftar eder, başka birşey yemezdi.

İbn-ün-Neccâr hazretleri tercümelerinde, onun derecesinin ve ilminin yüksekliğini anlatır, kendisinden medh ve sena ile bahsederdi. Diyor ki; "Ebü'l-Hayr Ahmed bin İsmâil, zamanında bulunan Şafiî mezhebi âlimlerinin reîsi idi. Bu mezhebin hılâf ve usûl bilgilerinde, tefsîr ilminde ve va'z ederek İslâmiyeti anlatmakta çok yüksek idi. Haramlardan ve şüphelilerden, hattâ şüphelilere düşmek korkusu ile mübahların çoğundan sakınırdı. Dünyâya kıymet ve ehemmiyet vermez, iltifât etmezdi."

İmâm-ı Râfi'î hazretleri Emâlî isimli eserinde, Ebü'l-Hayr'dan (radıyallahü anh) rivâyetlerde bulunmuştur. Bu eserde diyor ki: "Ebü'l-Hayr (radıyallahü anh), çok hayırlı bir zât idi. Dînî ilimleri bilmekte, hıfz. Etmekte, onları toplamakta, bu ilimleri neşretmekte, insanlara hatırlatmakta, öğretmekte ve o ilimleri tasnif etmekte çok yüksek dereceye sâhib idi. Bütün konuşmaları âhıret ile ilgili olur, dünyalık şeylerden bahsetmezdi. Ba'zan o bir iş ile meşgûl iken, diğer tarafta başka kimseler hadîs-i şerîf okurlardı. İşini bitirdikten sonra, hadîs-i şerîf okuyanın bir yanlışı oldu ise, filân hadîs-i şerîfin filân yerini yanlış okudunuz buyurur, doğru şeklini söylerdi."

Ebü'l-Hayr (radıyallahü anh), bir müddet kendi memleketi olan Kazvîn'de, sonra Bağdad'da ders verdi. Memleketine döndükten bir müddet sonra tekrar Bağdad'a gitti. Nizamiye Medresesi'nde ders vermeye başladı. Târih-ül-Hâkim, Sünen-i Beyhekî, Sahîh-i Müslim, Müsned-i Ebî İshâk ve bunlardan başka büyük hadîs kitaplarını ve bu kitaplarda bulunan hadîs-i şerîfleri rivâyet etti.

Rivâyet edilir ki: Ahmed bin İsmâil hazretleri müderris olarak Nizamiye Medresesi'ne ta'yin edilince, müderrislik hil'ati (elbisesi) ile geldi. Yanında fıkıh âlimleri vardı. Orada kendisini diğer müderrisler, ileri gelenler, yüksek şahsiyetler karşıladılar. Tedris kürsüsüne oturunca duâ edildi. Tefsîr ilminden anlatacaktı. Derse başlamadan önce cemâate iltifât edip, "Tefsîr kitaplarının hangisinden anlatmamı istersiniz?" diye sordu. Cemâat, tefsîr kitaplarından birini ta'yin ettiler. Sonra, "Hangi sûreden anlatmamı istiyorsunuz?" diye sordu. Onu da ta'yin ettiler. Onların istediği yerden anlattı. Fıkıh, usûl, hılâf ve diğer ilimlerde ders vereceği zaman, hep bu şekilde dinliyenlerin hangi mes'eleyi arzu ettiklerini sorar, neyi istiyorlarsa onu anlatırdı. Derslerinde bulunanlar onun ilminin çokluğuna hayret ederlerdi.

İbn-Un-Neccâr diyor ki: "Ben hocam Ebü'l-Kâsım'dan işittim. O şöyle anlattı: Ebü'l-Hayr Kazvînî (radıyallahü anh), Ramazân-ı şerîfte teravih namazı kıldırırdı. İnsanlardan bir çoğu, cemâat olarak onun câmisine gelir, sohbetini dinlerdi. Ramazân-ı şerîfin son gecelerinden birinde, teravih namazından sonra, Kur'ân-ı kerîmi sûre sûre tefsîr etti. Bu, sabah namazı vakti girinceye kadar devam etti. Fecir doğduktan sonra, yatsının abdesti ile sabah namazını kıldırdı. Sonra Nizamiye Medresesi'ne gitti. O gün ders vermek sırası onda idi. Minbere çıkıp, âdeti üzere o gün insanlara va'z etti. Dinliyenler onun kıymetli sözlerinden istifâde ettiler. Bağdad vâlisi Kutbüddîn Kaymaz, o gün Ebü'l-Hayr'ın sohbetlerine geldiğinde, kendisine, Ebü'l-Hayr hazretlerinin, dün gece hiç yerinden ayrılmadan, bir oturuşta Kur'ân-ı kerîmin pekçok yerini tefsîr ettiğini söylediler. Kutbüddîn hayretle baktı ve "Bu zor işi ancak bu zât yapabilir" dedi. Vâlinin bu sözünü işiten Ebü'l-Hayr hazretleri iltifât edip; "Allahü teâlânın izniyle, biz bu işi yaparız. Fakat sizler dinlemeye takat getiremezsiniz" buyurdu. Onlar da, "Siz anlatın. Biz usanmadan dinleriz. Bizim için meşakkat olmaz. Bilakis, biz bundan memnun oluruz, seviniriz" dediler. Bunun üzerine, Kur'ân-ı kerîmi başından sonuna kadar tefsîr etti. Fakat önceki geceki anlattıklarından söylemedi. Bu sefer başka türlü tefsîr etmiş idi. Öncekini ve bugünkünü dinleyen âlimler, Ebü'l-Hayr hazretlerinin hafızasının kuvveti ve ilminin çokluğu karşısında susup

kaldılar. Hiç birşey söyleyemediler. Hepsi hayret ve teaccüb içinde kaldılar.

Tâc-üs-Sübkî (radıyallahü anh) Tabakât-ül-kübrâ isimli eserinde, “Kerâmetlerin yirmibeş nev’i vardır” buyurdu. Bunlardan dokuzuncu nev’inin “Tayy-i zaman, onuncusunun da “Neşr-i zaman” olduğunu bildirdi. Bunları anlamanın güç olduğunu buyurdu. Bunu, Yûsuf-i Nebhânî de Câmi’u kerâmât-il-evliyâ isimli eserinin başında anlattı. Bu kerâmetler, kısa zamanda çok iş yapma ma’nâsını ifâde ederler. Allahü teâlâ, her şeyi bir emirle, sâdece “Ol!” buyurmakla yaratmaktadır. Cenâb-ı Hak için zaman mefhumu mevzûbahis değildir. Sevdiği kullarına da, çok kısa zamanda, pek uzun zamanda yapılacak işleri yaptırmaktadır.

Ebû Ahmed bin Sûkeync (radıyallahü anh) diyor ki: “Bağdad’da Eshâb-ı Kirâma dil uzatanlar zuhur edince, Ebü’l-Hayr Kazvînî (radıyallahü anh) bir gece bana geldi. Benimle vedâlaşıp, helâllaştı. Memleketine (Kazvîn’e) gideceğini söyledi. Ben, “Burası sizin için güzel değil mi? İnsanlara fâideli oluyorsunuz” dedim. “Resûlullahın (aleyhisselâm) Eshâbına (r.anhüm) açıkça dil uzatıldığı, hakaret edildiği bir beldede kalmaktan Allahü teâlâya sığınırım” buyurdu ve Bağdad’dan çıkıp Kazvîn’e gitti. Orada kendisine çok hürmet ve ta’zimde bulundular. İnsanlara fâideli olmaya orada da devam etti. Ömrünün sonuna kadar Kazvîn’de kaldı.”

İmâm-ı Râfi’î’nin, Emâli isimli eserinde buyuruluyor ki: “Ebü’l-Hayr Kazvînî (radıyallahü anh) her hafta üç defa umûmî sohbet toplantısı yapar, avam ve havâsdan birçok kimse bu sohbete iştirâk ederdi. Bu toplantılardan birisi Cum’a günü olurdu. 590 (m. 1194) senesi Muharrem ayının 12. Cum’a günü, yine mu’tâd olan o toplantı yapılmıştı. Bu toplantıda, Muhammed aleyhisselâma en son nâzil olan âyet-i kerîmeleri okuyup, herbirini tefsîr etti. En son, “Öyle bir günden (kıyâmet gününden) korkun ve sakının ki, o gün hepiniz Allahü teâlâya döndürülüp götürüleceksiniz” (Bekâra-281) meâlindeki âyet-i kerîmeyi okuyup tefsîr etti ve “Bu âyet-i kerîme nâzil olduktan sonra, Resûlullah (aleyhisselâm) efendimiz yedi günden fazla yaşamadı” buyurdu ve minberden aşağıya indi ve hastalandı. Ertesi Cum’a günü vefât etti. Ya’nî yukarıdaki sözü söyledikten sonra yedi günden fazla yaşamadı. Bu çok nâdir görülen hâdiselerdendir. Âhırete irtihâl etme vakti kendisine bildirilmişti.

Ahmed bin İsmâil-i Kazvînî (radıyallahü anh) birçok eserler te’lîf etmiştir. Hulûliyye ve Cehmiyye bid’at fırkalarını red için yazdığı Kitâb-ül-beyân fî mesâil-il-Kur’ân Hasâis-üs-suâl ve Hatâir-ül-kuds kitabı bunlardandır.

Bunlardan başka; 1- Kitâb-üs-Serdi vel-Ferd fî sahâif-il-ahbâr ve nüsehihâ el-Menkûl an-Seyyid-il-mürselîn, 2-Kitâbü-Muhtâr-ü ehâdîs-is-sâdık-is-sadûk fî fedâil-is-Sıddîk vel-Fârûk. 3-Hediyyetü zülelbâb fî fedâil-i Ömer bin Hattâb, 4- Kitâbü Kurbet-üd-dâreyn fî menâkıb-i zin-Nûreyn, 5-Kitâb-ül-erbâ’în-il-müntekâ min menâkıb-il-Mürtedâ isimli kitapları da mevcût olup, son altı kitap, Süleymâniye Kütüphânesi Şehid Ali Paşa kısmı, 539 numarada kayıtlıdır. Aşağıdaki yazı, bu son altı kitaptan bölümler hâlinde alınmıştır.

Muhammed bin Ahdünnasr bin Abdullah’ın (radıyallahü anh) rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Her kime îmânı arzettiysem, yüzünü buruşturur, terüddütle bakardı. Ancak Ebû Rekr-i Sıddîk îmânı kabûl etmekte hiç tereddüt ve duraklama etmedi.”

Ebû Hüreyre’nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte, Resûlullah (aleyhisselâm) “Kim, namaz kılanlardan ise. Namaz kapısından çağrılır. Mücahidlerden olan, cihâd kapısından çağırılır. Oruç tutanlar reyyân kapısından çağrılır” buyurunca; Hz Ebû Bekr, “Yâ Resûlallah! Bu kapıların hepsinden birden çağrılacak olan kimse olmıyacak mı?” deyince, “Evet (çağırılacak) ümid ederim ki sen onlardan olacaksın” buyurdu.

Yine Ebû Hüreyre’nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Benden sonra ümmetimin en hayırlısı Ebû Bekr-i Sıddîk’tır.” Enes’in (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “(Mi’râc gecesi) Beni semâya isrâ ettiği (çıkardığı) vakit Cebrâil’e, “Ey Cebrâil! Ümmetime hesap var mıdır?” dedim. Cebrâil aleyhisselâm, “Ümmetine hesap var, fakat Ebû Bekr bundan müstesnadır.”

Hazreti Ali’nin rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “(Mirac gecesi) Yedinci kat semâya götürüldüğüm zaman, Cebrâil aleyhisselâma; “Ey Cebrâil! Rabbimi ziyâret ettiğimi Kureyş’e haber ver! dedim. O da, “Evet haber vereceğim” dedi. Sonra ben, “Kureyş beni yalanlıyor” deyince, Cebrâil, “Yâ Muhammed! Onlar arasında Ebû Bekr vardır. O Allahü

teâlâ indinde “Sıddîk” diye yazılıdır. O seni tasdik eder. Yâ Muhammed! Ömer’e de benden selâm söyle!” dedi.”

Hazreti Ebû Bekr ile Ebüdderdâ (radıyallahü anh) beraber bir yolda giderken, dar bir yere geldiler. Hazreti Ebüdderdâ önde. Hazreti Ebû Bekr arkada yürürlerdi. O sırada, karşıdan Resûl-i ekrem (aleyhisselâm) parlak ay gibi göründü. Hazreti Ebüdderdâ’ya hitaben: “Ey Ebüdderdâ! Senden daha hayırlı olanın önünden yürüme! Ebû Bekr, Resûller ve nebiler müstesna, üzerine güneş doğup batan kimselerin hepsinden daha hayırlıdır” buyurdu.

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) şöyle rivâyet ediyor: Resûl-i ekrem hirgün; “Bugün içinizde oruçlu olan var mıdır?” buyurunca; Hazreti Ebû Bekr, ben oruçluyum dedi. “İçinizde kim, bugün cenâzede bulundu?” buyurdu. Hazreti Ebû Bekr, ben bulundum dedi. Yine: “İçinizden kim, bugün bir fakire yemek ilerdi?” buyurdu. Hazreti Ebû Bekr, ben verdim cevâbını verdi.

Sonra: “İçinizden kim, bugün hasta yokladı?” buyurdu. Hazreti Ebû Bekr, ben yokladım dedi. Bunun üzerine Resûl-i ekrem (aleyhisselâm): “Bu kadar hasletlerin bulunduğu kimse, muhakkak Cennete girer” buyurdu. Cennete girmekten maksat; hesapsız Cennete girmektir, denilmiştir.

Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) bir hadîs-i şerîfte buyurdu ki: “Rize her ni’met verene, iyilik edene mükâfatını verdik. Fakat, Ebû Bekr’in iyiliğinin, ikramının karşılığını veremedik. O’na, Hak teâlâ hazretleri, kıyâmette ikramda bulunacak, mükâfatını verecektir. Bana Ebû Bekr’in malının verdiği fayda gibi hiç kimsenin malının faydası olmadı. Dost edinseydim, Ebû Bekr’i edinirdim. Fakat ben, Hak teâlânın dostuyum.”

Hz Âişe şöyle rivâyet ediyor: “Resûlullah (aleyhisselâm) rahatsız iken bana, “Ebû Bekr’e gidiniz! Namazı o kıldırsın!” buyurunca, “Yâ Resûlallah! Ebû Bekr, (insanlara İmâm olmak için) sizin yerinize geçince çok ağlar. Ağlamasından dolayı insanlar onun kırâatini (okumasını) anlıyamaz. Ömer çağırılsın, o insanlara namaz kıldırsın” dedim. “Ebû Bekr’e gidiniz! Namazı o kıldırsın” buyurdu.” Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) şöyle rivâyet ediyor: Resûlullah (aleyhisselâm); “Dün akşam Cebrâil aleyhisselâm bana, Cennetin sekiz kapısını, benim ve ümmetimin gireceği kapıyı gösterdi” buyurdu. Hazreti Ebû Bekr “Yâ Resûlallah! Keşke ben de sizinle olsaydım da, o kapıyı görseydim” diye arzedince, Resûlullah (aleyhisselâm), Hazreti Ebû Bekr’in omuzuna doğru yaklaşıp, “Sen, ümmetimden bu kapıdan ilk giren olacaksın” buyurdu.

Abdullah İbni Abbâs hazretleri şöyle rivâyet ediyor: Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Cennete birisi girer ki, Cennette bulunanların hepsi kalkıp onu karşılar: “Merhaben ileynâ, merhaben ileynâ (Hoşgeldin, hoşgeldin. Başımız üzre yerin var) derler.” Hazreti Ebû Bekr, “Yâ Resûlallah! Bu kimsenin ameli nedir?” diye suâl edince, “Yâ Ebâ Bekr! O kimse sensin” buyurdu.

Bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Her peygamberin bir refîki vardır. Benim Cennetteki refîkim Ebû Bekr’dir.”

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) şöyle rivâyet etti: Resûlullah (aleyhisselâm) birgün Cebrâil aleyhisselâm ile beraber otururlarken, Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk geldi. Resûlullah (aleyhisselâm) “Bu, Ebû Kuhâfe’nin oğlu Ebû Bekr’dir. Ey Cebrâil! Sen onu tanıyor musun?” buyurdu. Cebrâil aleyhisselâm: “O, gökte yerden daha meşhûrdur. Melekler onu Kureys’in halimi, olarak bilirler. Ondan, senin hayâtında vezirin, vefâtından sonra da halîfen olarak bahsediyorlar” dedi.

Bilâl’in (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:’ “Allahü teâlâ hakkı Ömer’in dili ve kalbi üzerine koymuştur.”

İbn-i Ömer’in (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Allahü teâlânın rızâsı, Ömer’in rızâsı, Ömer’in rızâsı, Allahü teâlânın rızâsıdır.”

Hazreti Ali’nin rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Ömerin gadabından, hışmından korkunuz. Çünkü o gadab edince, Allahü teâlâ da gadab eder.”

Hazreti Ebû Hüreyre’nin rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Ömer, Cennet ehlinin ışığı ve İslâmın nûrudur.”

Ukbe bin Âmir’in (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Ben, peygamberlerin sonuncusuyum. Benden sonra peygamber gelmeyecektir. Eğer benden sonra peygamber gelseydi, Ömer peygamber olurdu.”

Hazreti Âişe'nin bildirdiği hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: "Ömer, Cennettedir. Onun refîki Nûh aleyhisselâmdır."

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) şöyle rivâyet ediyor: Resûlullahın (aleyhisselâm) yanında idim. Bu sırada Hazreti Ebû Bekr ile Hazreti Ömer geldiler. Resûlullah (aleyhisselâm); "Beni ikinizle kuvvetlendiren Allahü teâlâya hamdolsun" buyurdu.

Abdullah İbni Ömer'in (r.anhümâ) bildirdiği hadîs-i şerîfte buyuruldu ki; "Bütün insanlar, âhırette kurtuluşu umarlar. Lâkin, Eshâbıma dil uzatanlar müstesna. Âhırette ehl-i mevkîf (mahşer yerinde toplananlar) onlara la'net eder."

Enes bin Mâlik'in (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki:

"Şeyhayne (Hazreti Ebû Bekr ile Hazreti Ömer'e) dil uzatmayınız."

Abdullah İbni Mes'ûd (radıyallahü anh) şöyle rivâyet ediyor: Resûlullah (aleyhisselâm), "Şimdi size Cennet ehlinden birisi geliyor" buyurdu. O sırada Hazreti Ebû Bekr çıkageldi. Resûlullah efendimiz daha sonra, "Cennet ehlinden birisi yanınıza geliyor" buyurdu. Bunun üzerine Ömer (radıyallahü anh) çıkageldi.

Ebû Sa'îd-i Hudrî (radıyallahü anh) şöyle anlattı: "Resûlullah (aleyhisselâm) Hazreti Ebû Bekr ve Hazreti Ömer'e, "Ey Ebû Bekr ve Ömer! Vallahi ben sizin ikinizi de seviyorum. Benim sizi sevmem sebebiyle, vallahi Allahü teâlâ da sizi seviyor. Allahü teâlâ sizi sevdiği için, vallahi melekler de sizi seviyor. Sizi sevenleri Allahü teâlâ da sever. Size vâsıl olana, Allahü teâlâ da vâsıl olur. Size buğz edene, Allahü teâlâ da buğz eder" buyurdu."

Abdullah bin Hatab (radıyallahü anh) rivâyet ediyor: "Resûlullahın (aleyhisselâm) yanında idik. Ebû Bekr ile Ömer'e (r.anhüm) baktılar. "Bu ikisi, benim için kulak ve göz mesabesindedir" buyurdular."

Ebû İmrân Hânî'nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte, Resûlullah (aleyhisselâm) efendimiz buyurdu ki: "İslâmda ilk sevâba kavuşan, Ebû Bekr ile Ömer'dir. Onların sevâblarını anlatmakla bitiremem."

Abdullah bin Ebû Safvân'ın (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: "Benim Eshâbımdan iki kişi vardır ki; biri yumuşaklıkla, diğeri de sertlikle emreder. Her ikisi de isâbet edicidir. Bunlar, Ebû Bekr ile Ömer'dir."

İbn-i Ömer'in (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: "Her peygamberin iki emîn veziri vardır. Benim semâ ehlinden iki vezirim Cebrâil ile Mikâil aleyhisselâm ve yerdeki iki emînim ve vezirim ise, Ebû Bekr ile Ömer'dir."

Rıdvân-ı Semmân (radıyallahü anh) şöyle anlattı: "Benim bir komşum vardı. Hem evde, hem de işyerinde komşum olurdu. Bu kimse, Hazreti Ebû Bekr ile Hazreti Ömer'e çok dil uzatıyordu. Bu düşüncesinin çok bozuk olduğunu anlatmak için, kaç defa gayret ettiysem de fâideli olamadım. Bozuk inancından vazgeçmiyordu. Bu yüzden, ben kendisini hiç sevmezdim. Birgün, bu iki büyük zâta yine dil uzattı. Ben de orada idim. Mâni olmak istedim. Hakaretinden vaz geçmediği gibi, bana hücum etti. Oradan ayrılıp, mahzûn ve gamlı olarak eve gittim. Yatsı namazından sonra, bu hüzün ve gam ile uyudum. Rü'yâmda Resûlullah efendimizi gördüm. "Yâ Resûlallah! Filân kimse, hem ev, hem de dükkân komşum oluyor. Fakat sizin Eshâbınıza dil uzatıyor" dedim. "Eshâbımdan kime dil uzatıyor?" buyurdu. "Ebû Bekr ile Ömer'e (r.anhüm) dedim. "Şu büyük bıçağı al! O kimsenin boynunu kes!" buyurdu. "Peki efendim" deyip bıçağı aldım. O kimseyi yakalayıp yere yatırdım ve o bıçakla boynunu kestim. Bıçağı toprak ile sildim. Elime o kimsenin kanı sürülmüştü. O sırada uyandım. Bir de ne duyayım. O komşumuzun evinden feryâd sesi geliyordu. Hizmetçiye, "Git bak bakalım! Bu ses nedir?" dedim. Hizmetçi dönünce, "Komşumuz olan filân kimse gece aniden ölmüş" dedi. Sabah olduğunda evine gittim. Hakîkaten ölmüş idi ve boynunda da kesik izi vardı."

Ebû Sa'îd-i Hudrî'nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: "Eshâbımın hiçbirine dil uzatmayınız. Onların şanlarına yakışmayan birşey söylemeyiniz! Nefsim yed-i kudretinde olan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, sizin biriniz Uhud dağı kadar altın sadaka verse, Eshâbımdan birinin bir müd arpası kadar sevâb alamaz."

Bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: "Cehenneme girmesi lâzım gelen yetmiş bin günahkâr müslüman, Osman'ın şefaati ile, sualsiz, hesapsız Cennete girecektir."

Resûl aleyhisselâmın yanına Hazreti Osman gelince, Resûl aleyhisselâm, etekleri ile mübârek ayaklarını örttü. Hazreti Âişe bunun sebebini sorduğunda; “Ondan melekler haya ediyor. “Ben haya etmezmiyim?” buyurdu.

Zeyd bin Erkam şöyle anlatıyor: “Resûlullah (aleyhisselâm) birgün beni, kendilerini Cennet ile müjdelememem için Ebû Bekr, Ömer ve Osman’a (r.anhüm) gönderdi.”

Abdullah İbni Abbâs hazretlerinin bildirdiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Ben ilmin şehriyim, Ali onun kapısıdır.”

Abdullah İbni Ömer (r.anhümâ) şöyle anlatıyor: Resûlullah (aleyhisselâm) Hazreti Ali’ye buyurdu ki: “Ey Ali! Sen Cennettesin. Ey Ali! Sen Cennettesin. Ey Ali! Sen Cennettesin.”

Ebû Hamra’nın (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte, Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Âdem aleyhisselâmın ilmini, Nûh aleyhisselâmın anlayışını, İbrâhim aleyhisselâmın hilmini, Yahyâ bin Zekeriyyâ aleyhisselâmın zühdünü görmek isteyen, Ali bin Ebî Tâlib’e baksın.”

Hazreti Huzeyfe’nin rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Allahü teâlâ, İbrâhim aleyhisselâmı dost edindiği gibi, beni de dost edindi. Cennette benim köşküm ile İbrâhim aleyhisselâmın köşkü karşı karşıyadır, ikisinin arasında Ali bin Ebî Tâlib’in köşkü vardır.”

Hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki:

“Eğer siz, benim bildiğimi bilmiş olsaydınız, az güler, çok ağlardınız.”

“Sizden birisi namaz kıldığı zaman, konuşmadığı ve namaz kıldığı yerden ayrılmadığı müddetçe, melekler o kimse için; “Allahım! Onu af ve mağfiret eyle! Ona merhamet eyle” diye duâ ederler.”

“Muhammed’in nefsi kudret elinde bulunan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, oruçlunun ağız kokusu, Allahü teâlâ indinde misk kokusundan daha hoştur. Allahü teâlâ, “Kulum, oruç için vereceğim mükâfattan dolayı, yemesini, içmesini ve şehvetini terkediyor. Orucun karşılığını ben veririm” buyurur.”

“Bana itaat eden, Allahü teâlâya itaat etmiş olur. Bana karşı gelen, Allahü teâlâya karşı gelmiş olur.”

“Sizden birisi İmâm olduğu zaman, namazı hafif kıldırsın. Çünkü onlar arasında, zaîf, yaşlı ve hasta olabilir. Sizden birisi yalnız kıldığı zaman, istediği kadar uzatsın.”

Ebû Hüreyre’nin (radıyallahü anh) bildirdiği hadîs-i şerîflerde buyuruldu ki: “Beş vakit namaz ve Cum’a namazı, büyük günahlardan sakınan kimse için, aralarında işlenen küçük günahlara keffârettir.”

“Muhammed’in nefsi kudret elinde bulunan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, îmân etmedikçe Cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe, kâmil bir îmân ile îmân etmiş olamazsınız. Size, riâyet ettiğiniz takdîrde birbirinizi çok seveceğiniz bir şeyi bildireyim mi?” Eshâb-ı Kirâm, “O şey nedir, yâ Resûlallah?” dediler. “Aranızda selâmı yayınız” buyurdu.

“La ilahe illallah diyen ve iyiliği emredip kötülükten alıkoyan bir kimse bulunduğu müddetçe, kıyâmet kopmaz.”

“Bir kimse farz olan namazı kılar, fakat namazın rükû’unu, secdesini, tekbîrini ve onda tazarrûyu (yalvarmayı) tam yapmazsa, o kimse sermâyesini bitiren tüccâra benzer.”

Peygamberimiz (aleyhisselâm); “En büyük hırsız, kendi namazından çalan kimsedir” buyurdu. “Yâ Resûlallah! Bir kimse kendi namazından nasıl çalar?” diye sordular. “Namazın rükû’unu ve secdelerini tamam yapmamakla” buyurdu.

“Safları, doğru ve düzgün yapmak, namazın güzelliğindendir.”

“Birisi Resûlullaha (aleyhisselâm), “En faziletli amel hangisidir?” diye suâl etti. “Allahü teâlâya îmândır” buyurdu. “Sonra hangisidir?” dedi. “Allah yolunda cihâddır” buyurdu. Soran kimse, “Sonra hangisidir?” diye suâl edince, “Hacc-ı mebrûrdur (kabûl olunmuş hacdır).” buyurdu.

“Müslümanın, müslüman üzerinde beş hakkı vardır: Selâmına cevap vermek, hastasını yoklamak, cenâzesinde bulunmak, da’vetine gitmek ve aksırıp elhamdülillah diyene, yerhamükellah demek.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakat-üş-Şâfiiye cild-6, sh. 7

2) Şezerât-üz-zeheb cild-4, sh. 300

3) Keşf-üz-zünûn sh. 341, 705

4) Hediyyet-ül-ârifîn cild-1, sh. 88

5) Mu’cem-ül-müellifîn cild-1, sh. 167